

PRISKURANT

1896

Skandinaviska
Guanofabriks Aktiebolagets

TILLVERKNINGAR

vid

BASTHOLMENS FABRIK

af

Gödningsämnen och Fiskolja

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2013

National Library
of Sweden

STOCKHOLM

TRYCKT HOS P. PALMQUISTS AKTIEBOLAG

1896.

PRISKURANT

1896

Skandinaviska
Guanofabriks Aktiebolagets

TILLVERKNINGAR

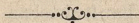
vid

BASTHOLMENS FABRIK

af

Gödningsämnen och Fiskolja

Telegramadress: SKANDINAV BASTHOLMEN

STOCKHOLM

TRYCKT HOS P. PALMQUISTS AKTIEBOLAG

1896.

	Procenthalten af		Pris pr säck om 100 kg. brutto
	Kväfve	Fosfor- syra	
Torr, oblandad Sillguano (af finpulveriserad, utmärkt beskaffenhet.)	10—10.5	4—4.5	

Försäljningsvillkor:

De utsatta priserna äro för mindre partier per kontant fritt ombord vid **Bastholmen** eller å banvagn i **Uddevalla**.

Vid rekvisition af minst vagnslast om 5,000 kg. eller 50 säckar lemnas % partirabatt.

Kände och säkre köpare medgifvas betalning med accepterad vaxel, med tillagdt diskonto, på tid som öfverenskommes.

Okände rekvisiter behagade uppgifva referenser eller medgifva efterkräf.

Försändningen sker alltid på köparens risk och ombesörjes ej assurans utan köparens order derom.

Vid transport på **järnväg** torde observeras, att frakt-taxan å statens banor är för **vagnslast af 8,000 kg.**, eller 80 säckar, ej obetydligt billigare än för vagnslast om 5,000 kg.

Då **Uddevalla station** är i samtrafik med statens järnvägar, så ställa sig banfrakterna härifrån uppåt landet i det närmaste lika med dem ifrån Göteborg.

Garanti och kontrollanalys.

För *torr, oblandad Sillguano* garanteras uppgifna procenthalter, dock så att öfverskott af ett ämne får ersätta brist af ett annat, hvarvid 1 % kväfve skall beräknas i lika värde med 3 % fosforsyra.

Vid kontrollanalys sammanblandas väl till ett generalprof lämplig kvantitet, tagen ur midten af hvar femte eller tionde säck, efter partiets storlek, men få därtill ej användas säckar, som under transporten skadats eller blifvit våta. Generalprovet förvaras på torra glasflaskor under försegling och insändes däraf för analys till någon af statens kemiska stationer eller annan känd agrikulturkemist. Ersättningsanspråk, som väckas senare än en månad efter räkningens datum, godkännas ej.

Beträffande *Sillguanons* sammansättning, värde och användning som gödningsmedel, hänvisas till här bifogade utlåtande af *Professor C. E. Bergstrand*.

.....

Om Sillguanons sammansättning, beskaffenhet, värde och användning som gödningsmedel.

På anmodan af *Skandinaviska Guanofabriks-Aktiebolaget* vid *Bastholmen* i Bohuslän har under-
tecknad företagit analys och undersökning af den torra och
oblandade *Sillguanon*, som bolaget tillverkar och för-
säljer, för att såsom gödningsämne användas inom landt-
bruket och trädgårdsskötseln. Därjämte har man anhållit,
att jag på grund af verkställd undersökning skulle meddela
utlåtande öfver det ifrågavarande fabrikatets beskaffenhet
och värde i allmänhet såsom gödningsmedel samt tillika
lämna några råd och anvisningar rörande sättet för dess
användande inom jordbrukspraktiken.

Beträffande Sillguanons sammansättning och halt af
växtnärande ämnen samt torrhetsgrad m. m. har analysen
visat följande resultat:

Vatten	5,93
Organiska ämnen	80,68
Basisk fosforsyrad kalk.....	12,12
Alkalialter m. m.	1,27
	100,00
Halt af kväfve (N)	10,02 %
D:o fosforsyra (P ⁰⁵)	5,56

I öfrigt är preparatet omsorgsfullt och väl pulveriseradt
samt alltigenom af en likformig beskaffenhet. Då prepa-
ratet vid fabrikationen blifvit så fullständigt torkadt, att
detsamma innehåller endast 5 å 6 procent vatten, så kan
detsamma länge förvaras i säckar eller större upplag utan
att taga skada eller förändras till sin natur och samman-

sättning. Tillika är beredningssättet sådant, att några svårare olägenheter med hänsyn till lukt eller dylikt ej framträda under gödningsämnets förvaring eller vid detsammans användande.

Under fabrikationen hafva så väl de organiska som mineraliska beståndsdelarna i Sillguanon blifvit försatta i sådant tillstånd, att de hastigt och lätt kunna af de odlade växterna upptagas och tillgodogöras. Man kan därför säga, att denna Sillguano är ett synnerligen verksamt och kraftigt gödningsmedel, som dessutom lämpar sig för de flesta kulturväxter å hvilka jordarter som helst. I fråga om försäljningspriset kan man af meddelade uppgifter och priskuranter inhämta, att Sillguanon från Bastholmen är ett billigt gödningsämne i jämförelse med de flesta andra konstgödningsmedlen, i synnerhet de kväfvehaltiga. Den höga kväfveprocenten i förening med en ej obetydlig mängd fosforsyra, förutom halten af kalialter, gör Sillguanon till ett af våra mest värdefulla och utmärkta kraftgödningsämnen, som i handeln förekomma. De många däri ingående växt-närande beståndsdelarna visa äfven, att detsamma i och för sig är ett mera fullständigt gödningsmedel, som endast under vissa omständigheter kan behöfva ytterligare förstärkas eller kompletteras genom tillsats af vissa andra lämpliga artificiella eller s. k. konstgjorda gödningsämnen.

Det är bekant, att Sillguanon från Bohuslän äger en särdeles stor afsättning till utlandet, i synnerhet i Frankrike, där detta fabrikat med mycken fördel användes ej allenast för sädeslag och foderväxter, utan framförallt för vinodlingarna. Med kändedom om detta fabriks utmärkta egenskaper vore det emellertid högst önskligt, om detta gödningsmedel kunde blifva så känt af våra egna landtbrukare, att dess hufvudsakliga och största marknad vore att finna *inom* Sverige, till gagn för *svenska* jordbruksnäringens utveckling. Ur rent fosterländsk och statsekonomisk synpunkt vore detta att föredraga framför sättet att från utlandet inköpa en stor mängd dyrbara gödningsämnen, särdeles sådana som höra till de mera kväfvehaltiga.

I fråga om Sillguanons användning, så lämpar den sig synnerligen väl till öfvergödningar, på samma sätt som chilialpeter eller svafvelsyrad ammoniak, å gräsvallar, svagare sädesfält, gräsplaner och ångar m. m. I så fall utströas ämnet öfver fältet senare på hösten eller mycket tidigt på våren, innan växtligheten egentligen hunnit börja famträda. För öfrigt begagnas denna guano enbart i likhet med andra vanliga gödningsämnen vid odlingen af sädeslag och rot-

frukter. Den utströs och nerharvas i matjordslagret kort före sådden. När ett höstsädesfält skall efter sädesskörden läggas i flerårig gräsvall, är det mycket fördelaktigt att använda Sillguano på samma sätt, som man plägar begagna benmjöl, i synnerhet om jorden till sin natur är mera fattig på organiska eller mullartade ämnen och därjämte lider brist på kväfve. Likaså för vårsäd, som skall igensås med gräs, är Sillguanon passande. Vid tillredningen af jorden för sådd af rotfrukter eller sättning af potatis o. s. v., utströr man gödningsämnet, som i så fall äfven torde visa sig såsom ett kraftigt medel mot skadedjur och insekter m. m., hvilka pläga besvära dessa kulturväxter under deras första utvecklingsperiod.

Däremot är den kväfverika Sillguanon mindre lämplig för ärter, vicker eller s. k. leguminoser i allmänhet. Är det emellertid så, att man afser att producera grönfoder eller en rik växtmassa, utan att växterna skola bringas till fullständig mognad och fruktbildning, då är guanon alltid att rekommendera. För sockerbetsodlingen är Sillguanon ett särdeles utmärkt och passande gödningsmedel samt ersätter därvid chilisalpetern.

De jordarter, å hvilka Sillguanon lämpar sig, äro så väl styfvare lerjordarter som på sandjord och andra lättare jordmåner. Till och med på mulljord och på torf- och dyjordarter, som burit sädesskördar flera år och nu skola igeläggas till fleråriga vallar, kan man med framgång använda guanon, emedan dess kväfvehalt är lättare och hastigare tillgänglig för växterna än det mera hårdt bundna kväfvat, som förut finnes i jorden.

I allmänhet kan man säga, att Sillguanon ej behöfver djupare nerplöjas i åkerjorden vid dess användning; den sönderdelas och löser sig snart och kommer växterna redan under deras första utveckling tillgodo. På en areal af ett tunnland använder man merendels 100 å 150 kilogram af gödningsämnet. Mängden beror naturligtvis af jordens natur och beskaffenhet samt den längre eller kortare tid, som de olika växterna behöfva för sin utveckling. På hårdare eller mera styfva och mullfattiga jordarter erfordras en större kvantitet pr tunnland än på lättare och mera myllrika. För växter med kort vegetationstid tager man rikare gödning, men det är ock då att vänta, det gödningen skall verka äfven för flera efterföljande skördar.

I det föregående har blifvit antydt, att Sillguanon från Bastholmen äfven kan användas i blandningar eller i förening med andra gödningsämnen, när t. ex. jorden eller väx-

ten fordrar ett större tillskott af något visst ämne. Sålunda kan jorden behöfva mera fosforsyra, än som tillföres genom guanon. I så fall kan man blanda den med benmjöl eller superfosfater, ja äfven med s. k. råfosfater. Däremot bör man icke blanda Sillguanon omedelbart tillsammans med Thomasfosfat, emedan detta ämne är för starkt alkaliskt och torde föranleda, att en del af guanons kväfve utdrifves och går förlorad. Emellertid kunna guano och Thomasfosfat utan skada användas för samma sädesskörd eller skörd af rotfrukter och foderarter eller handelsväxter, om de utströs på fältet vid olika tider och med några harfningar eller omarbetningar af matjorden emellan. Tillsammans med kalialter, såsom kainit, kalimagnesia eller klorkalium, kan Sillguanon utan olägenhet blandas. Dock bör en sådan sammanblandning ske omedelbart före ämnenas användning på fältet, emedan den blandade massan under förvaring i öppen och fuktig luft snart upptager vatten och sammanklibbar samt blir därigenom sedan svår att utströ och fördela öfver åkerfältet. Med kalk, släckt eller osläckt, äfvensom med aska eller andra s. k. kaustika eller starkt alkaliskt reagerande ämnen bör Sillguanon icke omedelbart blandas, emedan kväfvat därigenom kan mer eller mindre förloras. Då guanon användes för rotfrukter, torde den i de flesta fall behöfva en tillsats af kalialter och fosfater. För sädesslagen är ock i allmänhet mera fosforsyra behöflig än som guanon i sig själf innehåller.

Såsom handelsartikel är alltid lämpligast, att Sillguanon försändes uti marknaden såsom torr och oblandad samt under uppgifven garanterad halt af kväfve, fosforsyra och fuktighet. De vid användningen förekommande blandningarna med andra gödningsämnen böra ske af landtbrukarne själfva samt vid hvarje enskildt fall bestämmas.

Vid tillfällen, då ladugårdsgödseln är otillräcklig, så att ett trädesfält ej erhåller mer än t. ex. half gödning pr tunnland, då är lämpligt att med guano ersätta hvad som brister och förstärka den svaga gödningen med kreatursspillning.

Inom trädgårdsskötseln kan och bör Sillguanon finna en stor och mångsidig användning. Utom till öfvergödsling af gräsplaner passar den synnerligen väl för gödningen af grönsaksväxter, blomstergrupper och rabatter samt vid tillblandningen af jord för krukväxter. Den kan med fördel begagnas för fruktträd och bärbuskar samt smultron och jordgubbar m. m. Att guanon är ypperlig för drifvande af vinrankor framgår af den erfarenhet, som därvid vunnits i utlandet. Säkert skall den ock med stor framgång kunna

användas som gödsling af drifbänkar, därvid den dock bör omsorgsfullt blandas med jorden samt i ej för stora kvantiteter tillsättas, emedan dess verkan då möjligen kan blifva för stark. Om man inom trädgårdarne någon gång skulle finna, att man tillsatt för mycket af guanon för vissa ömtåligare växter, så kan man afhjälpa detta genom riklig vattning samt uppblandning af mera jord, som är mindre fet eller rik på gödsel. Vid beredning af jordkomposter med mullrika ämnen kan ock Sillguano tillsättas, för att därigenom förstärka kompostjordens gödslingsförmåga. Till komposter, som innehålla mycket kalk eller aska, bör likväl guano ej användas såsom omedelbar tillsats.

* * *

Af hvad jag här nu anfört framgår emellertid, att Sillguanon har en särdeles stor och omfattande användning inom landthushållningen och förtjänar därför att af alla våra växtodlare uppmärksammas. Få andra gödningsämnen torde finnas, som äro så användbara, kraftiga och verksamma, under förutsättning att man förstår att på ändamålsenligt sätt göra bruk däraf i praktiken.

Stockholm d. 29 febr. 1896.

D:r C. E. Bergstrand,

Professor och Agrikulturkemist.